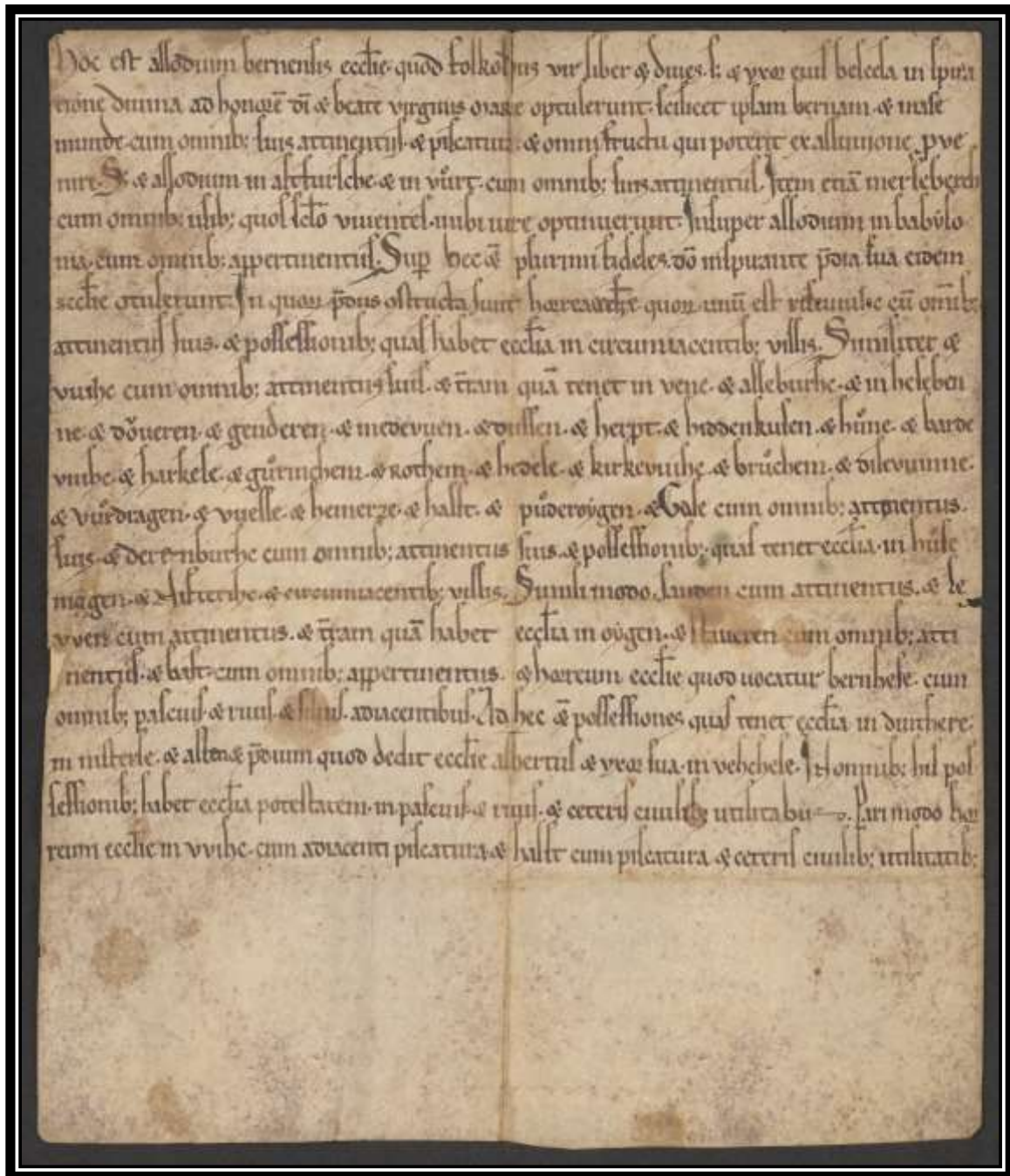

De oudst bekende akte waarin Nistelrode wordt vernoemd.
(met transcriptie en vertaling)

Regest van Camps: *Lijst van goederen en rechten van de abdij van Berne in het Land van Heusden, het Land van Altena, de Betuwe en de Meierij van 's-Hertogenbosch.*

Het stuk is niet gedateerd. Camps dateert het stuk als volgt: Het stuk dateert van vóór 1237, het jaar waarin het hof Sanden werd verkocht aan het kapittel van Xanten, want dat hof wordt nog genoemd in deze opsomming van goederen en rechten. Op grond van het handschrift is het stuk te dateren op het eerste kwart van de dertiende eeuw (1200-1225).

Na de transcriptie van de latijnstalige tekst volgt een vertaling.

Hoc est allodium Bernensis ecclesie quod Folkoldus vir liber et dives, sed et uxor eos Bescela inspiratione divina ad honorem Dei et beate Virginis Marie optulerunt scilicet ipsam Bernam et Masemunde cum omnibus suis attinentiis et pisca tura et omni fructu qui poterit ex alluvione provenire; sed et allodium in Altfursche et in Vurt cum omnibus suis attinentiis, item etiam Merseberch cum omnibus usibus quos seculo viventis inibi iure optinuerunt, insuper allodium in Babylonia cum omnibus appertinentiis. Super hec etiam plurimi fedelis Deo inspirante predia suo eidem ecclesie contulerunt. In quorum prediis constructa sunt horrea ecclesie, quorum unum est Riseuuihc cum omnibus attinentiis suis et possessionibus quash abet ecclesia in circumiacentibus villis. Similiter et Vuihc cum omnibus attinentiis suis et terram quam tenet in Vene et Alleburhc et in Hesebenne et Doveren et Genderen et Medevuen et Dussen et Herpt et Hiddenkusen et Hunen et Bardevuihc et Harkle et Gurinchem et Rothem et Hedele et Kirkevuihc et Bruchem et Dillevuihc et Vurdragen et Vuelle et Hemerze et Halst et Puderoygen et Gale cum omnibus attinentiis suis et Derenburhc cum omnibus attinentiis suis et possessionibus quas tenet ecclesia in Huseniggen et Nifterihc et circumiacentibus villis; simili modo Sanden cum attinentiis et Lewen cum attinentiis et terram quam habet ecclesia in Oygen et Stauerem cum omnibus attinentiis et Bast cum omnibus appertinentiis et horreum ecclesie quod vocatur Bernhese cum omnibus pascuis et rivis et silvis adiacentibus. Ad hec etiam possessiones quas tenet ecclesia in Dinthere, in Nisterle et Asten et predium quod dedit ecclesie Albertus et uxor sua in Vehchele. In omnibus his possessionibus habet ecclesia potestatem in pascuit et rivis et ceteris civilibus utilitatibus. Pari modo horreum ecclesie in Wihc cum adiacenti piscatura et Halst cum piscatura et ceteris civilibus utilitatibus.

VERTALING (door Mechelien Spierings)

Dit is het eigen goed van de kerk van Berne, dat Folkold, een vrij en rijk man, en ook zijn vrouw Bessel, op goddelijke ingeving ter ere Gods en ter ere van de Heilige Maagd Maria hebben opgedragen.

Dat is te weten: Berne zelf en Maasmond met al zijn toebehoren en met de visserij en met alle vruchten die kunnen voortkomen van land-aanwas; en ook het eigen goed in Altfoort en in Voort met al hun toebehoren, en ook Maarsbergen met alle gebruiksrechten die de ten tijde levenden daar met recht hebben verkregen; en bovendien het eigen vrije goed Babyloniën met al zijn toebehoren.

Daarenboven hebben een groot aantal gelovigen op ingeving van God hun landgoed aan de kerk opgedragen. En op die landgoederen zijn schuren van de kerk gebouwd; een daarvan staat in Rijswijk, met het aanbehoren daarvan en het bezit dat de kerk heeft in de daaromheen gelegen landgoederen.

Zo ook Wijk met al zijn toebehoren en het land dat zij bezit hebben in Veen, Aalburg, Heesbeen, Doveren, Genderen, Meeuwen, Dussen, Herpt, Hedikhuizen, Hoen, Baardwijk, Arkel, Gorinchem, Rossem, Hedel, Kerkwijk, Bruchem, Delwijnen, Wordragen, Well, Hemert, Aalst, Poederoyen en Gaal, met alles wat daarbij hoort en Derenburg met al zijn toebehoren en met zijn bezit dat de kerk heeft in Huisseling en Niftrik en de omliggende landgoederen.

Zo ook Sanden met het aanbehoren en Leeuwen met aanbehoren, en het land dat de kerk heeft in Oyen en in Staveren met alles wat daarbij hoort; en Beesd met alles wat daarbij hoort, en de schuur van de kerk die Bernheze wordt genoemd, met alle weiden, beken en de omringende bossen. Daarbij komt ook nog het bezit dat de kerk heeft in Dinther, Nistelrode en Asten en het landgoed dat Albert en zijn vrouw in Veghel hebben geschonken.

Bij al de bezittingen heeft de kerk ook de rechten van de weiden en de beken en de verdere gebuurlijke rechten. Op gelijke wijze deelt ook de schuur van de kerk in Wijk met de daarbij gelegen visserij en Aalst met de visserij aldaar in de overige gebuurlijke rechten.

Bronnen: Camps, H.P.H., ed., *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312. I De Meierij van 's-Hertogenbosch (met de heerlijkheid Gemert)* (2 bdn.; Den Haag 1979) nr. 133, p. 202-203; J.C.M. van Grinsven, 'Veghel bestond reeds in 1225', in: *Vehchele* (1982) 6-8.